

5.2. DŮSTOJNOST LIDSKÉ OSOBY

Bůh bere v ochranu život lidstva, nechce, aby se zahubilo.

Dnes si doplníme, že Bůh bere v ochranu i život každého jednotlivého človíčka, každé dítě - i dosud nenarozené, každého starce, který už nemůže pracovat. Bůh bere v ochranu každého člověka i před ním samým. Zakazuje sebevraždu, sáhnutí si na život v náhlém návalu deprese. Zakazuje i poškozování zdraví špatnou životosprávou, přejídáním, kouřením, pitím, tabletami, nerozumným sportováním. Sem patří i hříchy těch, kdo pěstují potraviny pomocí jedů, přestože vědí, že tím ohrožují zdraví lidí - i malých dětí.

Patří sem i ti, kdo zabíjejí dětské duše tím, že jim dávají pohoršení svým špatným příkladem, - tím, že je při výchově nevedou k dobru, k lásce, k Bohu. Kdo špatně vychovává nebo vůbec nevychovává děti, ten má spoluvinu na všem, co ten zkažený potom napáchá. Všechny ty nářky na delikty mladistvých - to má někdo na svědomí! Někdo je tomu buď naučil, nebo zabránil, aby ti mladí byli vychováni v duchu Božího desatera, aby jejich svědomí bylo rozvíjeno v duchu Ježíšova evangelia.

Píší se dojemné články o ochraně přírody, o bratru stromu. Ano, je potřeba chránit přírodu před znečištěním, strom před zadušením. Ale kdo se stará, že je tu i bratr člověk! Kdo myslí na to, zda mladé lidské stromky nehynou v blátě? Zda se z nich nestávají duševní zakrslíci se zkamenělým srdcem.

Vidíme kolem sebe dost zřetelně, že tam, kde není při výchově vštěpováno náboženství, tam odumírá i lidská kultura, to, co se nazývá západní vzdělanost - protože ta z živné půdy náboženství vyrostla. Pochopí to všichni, co za mládež odpovídají, dřív, než bude pozdě?

Tatínek jde se synem na koupaliště. U pokladny kupuje vstupenky: „Jeden dospělý a jeden pro dítě nad deset let.“ Pokladník se vykloní z okénka, podívá se na dítě a říká: „Kdybyste řekl dítě pod deset let, mohlo by jít zdarma. Já bych to nevěděla.“ Otec na to odpoví: „Ale syn to ví.“

Bratr člověk. Tenhle pojem "vynalezl" Pán Ježíš. Máme tu co dělat s ústřední myšlenkou jeho evangelia. Bůh je tvůj Otec, člověk je tvůj bratr, - to jsou dvě osy, na nichž spočívá naše křesťanská existence. Vše ostatní se z toho dá odvodit.

S tímto požadavkem narazil už Pán Ježíš - hned u svých současníků. Ale Ježíš na tom trval: Jahve ze Sinaje, Bůh hromů a blesků - je tvůj Otec. Každý Samaritán, každý pohan, každý špinavý cizák je tvůj bratr. I nepřítel je tvůj bratr a máš ho milovat.

Jak to dělat? Kdo je hodný, z koho září boží dobrota a láska, tam to jde snadno. Ale kdo je zlý, komu z tváře blýská zloba, zrada, darebnost, jak tam? Koho nemůžeme milovat, toho můžeme alespoň litovat - ten má právo na náš soucit, na naši starost o jeho osud. Marnotratný syn je také syn, zlý bratr je také bratr.

2288 - Život a tělesné zdraví jsou cenné dary od Boha. Máme o ně rozumně pečovat a brát přitom v úvahu potřeby druhých a obecné dobro. Péče o zdraví občanů vyžaduje pomoc společnosti, aby se vytvořily existenční podmínky, jež by umožnily lidem růst a dosáhnout zralosti: pokrm a oděv, obydlí, zdravotní péče, základní vzdělání, práce a sociální zajištění.

2289 - Morálka sice připomíná úctu k tělesnému životu, nedělá z něj však absolutní hodnotu. Staví se proti novopohanskému pojetí, které se snaží podporovat kult těla, obětovat mu vše, zbožňovat tělesnou dokonalost a sportovní úspěch. Jednostranným výběrem silných může toto pojetí vést k převrácenosti mezilidských vztahů.

Byl teplý letní den, když se před slavným vědcem objevil jeho vnouček. Ruce měl schované za zády a skrýval v nich ptáčka, kterého chytil v zahradě ve velké ptačí kleci.

Z očí chlapce vyzařovala zlomyslná dychtivost, když se dědečka ptal: „Je kanárek, kterého držím v rukou, mrtvý, nebo živý?“

„Mrtvý,“ odpověděl moudře dědeček.

Chlapec rozevřel dlaně a se smíchem pustil ptáčka, který okamžitě uletěl.

„Zmýlil ses,“ posmíval se kluk.

Kdyby byl dědeček řekl „živý“, chlapec by sevřel ruku a ptáčka by udusil.

Dědeček se podíval na svého vnuka a dodal: „Jak vidíš, odpověď byla ve tvých rukou!“

Ne všechno, co je možné, je dobré a dovolené.

2293 - Základní vědecké bádání, jakož i aplikované bádání představuje významný projev nadvlády člověka nad stvořením. Věda a technika jsou cennými zdroji, jsou-li dávány do služby člověka a podporují-li jeho všestranný rozvoj ku prospěchu všech; nemohou však samy stanovit smysl existence a lidského pokroku. Věda a technika jsou zaměřeny na člověka, z něhož vyvozují svůj původ i rozvoj; určení svého cíle a vědomí svých mezí nacházejí tedy v osobě a v jejích mravních hodnotách.

2296 - Transplantace orgánů je ve shodě s mravním zákonem, jestliže tělesné a duševní škody a nebezpečí, jimž se vystavuje dárce, jsou přiměřené dobru, o které se usiluje u příjemce. Darování orgánů po smrti je čin vznešený a záslužný a má být podporován jako projev ušlechtilé solidarity. Stává se však morálně nepřijatelným, jestliže dárce nebo jeho blízké, k tomu oprávněné osoby nedali svůj výslovný souhlas. Mimoto je mravně nepřípustné způsobit přímo invalidní zmrzačení nebo smrt, i kdyby to bylo pro oddálení úmrtí jiných osob.

1. Církev vidí v každém člověku živý obraz samotného Boha; obraz, který nachází pravý důvod své existence v tajemství Krista a je povolán ke stále hlubšímu poznávání této skutečnosti. Kristus nám zjevuje Boha v Jeho pravdě, ale zároveň zjevuje také člověka člověku. Od Boha dostal člověk nesrovnatelnou a nezczizitelnou důstojnost, neboť byl stvořen podle Božího obrazu a podoby, aby se stal Jeho adoptivním synem. Kristus se svým vtělením jistým způsobem spojil s každým člověkem.

2. Lidská bytost má důstojnost jako osoba, protože byla stvořena k Božímu obrazu – není jen něčím, ale někým. Má schopnost sebepoznání, sebedarování ve svobodě a vstupování do spojení s druhými lidmi. Tento vztah s Bohem může být ignorován, zapomenut nebo oddálen, ale nikdy nemůže být zcela odstraněn, protože lidská osoba je osobní bytost stvořená Bohem, aby s Ním žila ve vztahu.

3. Muž a žena mají stejnou důstojnost, protože jsou oba Božím obrazem a také proto, že nejhlubší seberealizace dosahují ve vzájemném setkání osob skrze upřímné sebedarování. Žena doplňuje muže a muž doplňuje ženu. Muž a žena se vzájemně doplňují ne pouze z hlediska tělesného nebo psychologického, ale také ontologicky, protože „lidství“ se plně uskutečňuje pouze skrze dualitu „mužství“ a „ženství“. „Jednota dvou“ umožňuje zakusit meziosobní a vzájemné vztahy. Bůh také svěruje úkol plození pouze této „jednotě dvou“.

4. Všechno stvoření bylo učiněno pro člověka. Ale člověk byl stvořen a milován sám o sobě. Člověk existuje jako jedinečná a neopakovatelná bytost. Je to bytost rozumná a inteligentní, schopná přemýšlet o sobě, a být si tedy vědomá svých činů.

5. Důstojnost každé lidské osoby nezávisí na žádné lidské instanci, ale na jejím vlastním bytí, stvořenému k obrazu a podobě Boží. Proto každý, kdo tuto důstojnost poníží, dopouští se velkého bezpráví vůči řádu Stvořitele. Podobně i spravedlivá společnost může být uskutečněna pouze v úctě k transcendentní důstojnosti lidské osoby.

6. Lidé postižení jsou i přes svá omezení a tělesné utrpení stále plně lidskými subjekty nesoucími práva a povinnosti, které nikdo nesmí diskriminovat či zneužívat.

7. Nenařzen jsou osobami od chvíle početí, a jejich ůivot nesmí být zničen skrze potraty i vedeke experimenty. Ničení nenařzenho ůivota, kter je zcela nevinn, je skutkem nejvyho násilí a vznm proviněním v Boůch och.

Pane, děkuji ti, ůe nás spojuje tv láska. Děkuji ti za lidi, kters mi sveril. Děkuji ti, ůe si smme navzájem slouůit. Zachovej nai lásku, abychom byli posly lásky, abychom se navzájem osvobodili, aby nám vechno slouůilo k dobrému. Dej, at se nae svornost stane znamením, ůe nás spojuje tv láska.